

NÁROKY ZAMĚSTNANCŮ A POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE V SOUVISLOSTI S KORONAVIREM

NA STRANĚ 2

PRÁCE Z DOMOVA A JEJÍ DAŇOVÉ SOUVISLOSTI

NA STRANĚ 3

ÚLOHA ČLENŮ STATUTÁRNÍHO ORGÁNU V DOBĚ POZNAMENANÉ COVID-19

NA STRANĚ 3

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři, máme za sebou již téměř měsíc mimořádné situace, na kterou nikdo z nás nebyl připraven.

Ze dne na den jsme museli změnit způsob svého chování, své práce. Jsme zahlceni informacemi a zatím jediným účinným lékem je mýt si ruce, málo se potkávat a nosit roušku. To vše se děje v druhém desetiletí 21. století, kdy jsme ještě před měsícem řešili jako hlavní téma roboty, neuronové sítě nebo blockchain.

Snažíme se pomáhat, jak umíme. **Vytvořili jsme skupinu, která se soustředí na sledování opatření vlády a možnosti řešení pro Vás.** Vybraní experti publikují srozumitelné přehledy na našich webových stránkách, jsou k dispozici našim kolegům, aby každý byl schopen pomáhat svým klientům. O naše znalosti a zkušenosti bychom se s Vámi rádi podělili

v sérii webinářů, které proběhnou v českém, anglickém i německém jazyce 15. a 16. dubna. Nikdy nebylo tolik nejistot, tolik informací, ztrát, ale na druhou stranu také tolik obrovských prostředků k jejich alespoň částečnému krytí. Nejen ekonomika, ale celý svět kolem nás se nepochybně zásadně změní. **Budeme ve firmách řešit složité otázky, možná i existenčního charakteru.** Přeji si, aby Vám naše rychlé rady v momentech nejistoty pomáhaly. Vážení, čeká nás dlouhé období, na které nejsme zvyklí. Přeji Vám mnoho energie pro udržení optimismu Vás osobně, Vašich týmů a společností. Jednou to skončí. Nepochybuji, že to společnými silami zvládneme, a že z prožité situace vyjdeme silnější.

Miroslav Janděčka
Řídící partner

OBSAH

- ▶ Nároky zaměstnanců a povinnosti zaměstnavatele v souvislosti s koronavirem
- ▶ Práce z domova její daňové souvislosti
- ▶ Úloha členů statutárního orgánu v době poznamenané COVID-19
- ▶ Finanční podpora státu v souvislosti s koronavirem COVID-19
- ▶ Stručný přehled daňových úlev

BDO CZECH REPUBLIC

- ▶ Audit, Daně, Účetnictví & Mzdové poradenství, IT a Znalectví
- ▶ Téměř 450 odborníků
- ▶ 35 certifikovaných daňových poradců, 30 certifikovaných auditorů, 5 certifikovaných znaleckých expertů
- ▶ 6 kanceláří v České Republice

NÁROKY ZAMĚSTNANCŮ A POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE V SOUVISLOSTI S KORONAVIREM

Chcete-li využít přímou podporu, kterou je kuzarbeit, jedna z nejdůležitějších podmínek je striktní dodržování zákoníku práce. Především to znamená nejen zaměstnancům správně mzdu vyplatit, ale také vykázat. V následujícím textu upozorníme na základní povinnosti, které musí zaměstnavatel splnit v případě nepřítomnosti zaměstnanců na pracovišti v souvislosti s koronavirem.

1. Překážky na straně zaměstnance

Nejčastější příčinou absence zaměstnance je **ošetřování člena rodiny (OČR)**. Tento institut není novinka, využívají ho zaměstnanci již dlouho. V souvislosti s koronavirem došlo ke třem zásadním změnám. Jednak je možné čerpat OČR při péči o dítě až do 13 let věku (dříve se jednalo jen o děti do 10 let). Druhou změnou je, že **OČR je možné čerpat nejen při nemoci dítěte, ale také z důvodu uzavření školského zařízení** a konečně třetí změnou je, že OČR je možné čerpat po celou dobu uzavření školských zařízení a nikoliv jen po dobu 9 dnů.

Pokud se **zaměstnanec ocitne v karanténě, je postup stejný jako u pracovní neschopnosti**. Zaměstnavatel vyplácí po dobu prvních 14 dnů zaměstnanci náhradu mzdy ve výši 60 % z průměrného redukovaného výdělku, od 15. dne bude zaměstnanec čerpat nemocenskou od správy sociálního zabezpečení. Vláda rozhodla, že zaměstnavatelům poskytne příspěvek na náhradu mzdy za prvních 14 dnů, a to ve výši 80 % z vyplacené částky. Tato podpora je součástí programu "Antivirus", o kterém píšeme dále.

Jestliže **zaměstnanec onemocněl, tedy má vystavenou standardní neschopenku**, je režim naprosto standardní a vše se proplácí tak, jak jsme dlouhodobě zvyklí. Zaměstnavatel podporu za prvních 14 dnů náhrady nedostává.

2. Překážky na straně zaměstnavatele.

Zaměstnavatel rozhodne, aby se zaměstnanec na pracovišti nezdržoval. Pro tento případ se nabízí několik variant. Nejběžnější v praxi užívané řešení je **zavedení home office – práce z domova**. Je-li to možné, pracovníci mohou pracovat z domu a jedná se o standardní výkon práce, tedy nejedná se o absenci nebo neodpracovanou dobu. Home office nelze zaměstnanci nařídit, obě strany se na něm musí dohodnout. Doporučujeme, aby tato dohoda byla uzavřena písemně a není-li to možné, alespoň mailovou formou. V samostatném článku dále upozorňujeme na některé související daňové aspekty.

Další možností řešení (jako např. nařízení čerpání dovolené, náhradní volno, atd.) si můžete přečíst v samostatném článku zde. Nejhorší situace pro firmy nastává v případě, že musí **zcela nebo částečně omezit nebo uzavřít své provozy**, a to buď přímo na základě nařízení vlády nebo nepřímo, z důvodu poklesu odbytu, omezení poptávky, nedostatku surovin nebo obdobných příčin. Vždy je třeba správně rozhodnout, z jakého důvodu nejsou zaměstnanci schopni vykonávat svoji práci. Zaměstnanci za tuto dobu dostávají náhradu mzdy, která se počítá z průměrného výdělku za poslední ukončené kalendářní čtvrtletí. Zákoník práce rozlišuje v paragrafech 207 – 209, jak tuto náhradu mzdy spočítat.

► **Provozovny uzavřené v rámci nouzového stavu** (obchody, restaurace, hotely, a další) mají podle § 208 zákoníku práce překážku v práci na straně zaměstnavatele. Zaměstnancům přísluší náhrada mzdy ve výši 100% průměrného výdělku (stejný režim jako při proplácení dovolené). Vláda rozhodla, že vyplatí zaměstnavatelům příspěvek ve výši 80% vyplacené náhrady včetně odvodů, tedy z tzv. superhrubé mzdy.

► **Uzavření provozovny z jiného důvodu, než přímé rozhodnutí státu, je překážkou na straně zaměstnavatele.** Jak jsme již uvedli, je třeba správně určit důvod uzavření provozovny a následně výši náhrady, která zaměstnancům přísluší. Může se jednat o 60%, 80% nebo 100% průměrného výdělku. Pokud fungují ve firmě odbory nebo je to stanoveno vnitřním předpisem, může být náhrada v jiné výši (např. 70% namísto 60%). Ptáme-li se, proč máme v zákoníku práce více možností, když je v podstatě jedno, proč zaměstnanci nemohou pracovat, odpověď nemáme. Rozdíl ve vyplacené mzdě, a tím i přímý dopad na zaměstnance, je zásadní. Nejpravděpodobněji je to proto, že jsme srovnatelnou situací za posledních 30 let neměli a neřešili. Zákoník práce by si v tomto zasloužil upravit. Pozitivní je, že i na tyto případy se vztahuje podpora ve formě příspěvku v programu „Antivir“, o kterém rozhodla vláda.

Jedná se o poměrně složitou problematiku, doporučujeme ji vždy konzultovat s firemním právníkem, aby byl postup zaměstnavatele v souladu se zákoníkem práce. Vyhněme se v budoucnu problémům, ať třeba jen drobná chyba, nepřinese případně povinnost poskytnutý příspěvek vrátit. Spousta příjemců dotací nebo firem využívající odpočitatelné položky na výzkum a vývoj, to již nepochybně zažila.

Tomáš Klíma, Martina Křížková, Marcela Křížová
tomas.klima@bdo.cz, martina.krizkova@bdo.cz,
marcela.krizova@bdo.cz

PRÁCE Z DOMOVA A JEJÍ DAŇOVÉ SOUVISLOSTI

Vsoučasné době mnoho zaměstnavatelů vnímá práci z domova („home office“) jako možnost zachování plynulého fungování firmy a pracovních činností. Díky minimalizaci rizika nákazy a šíření koronaviru tak práce z domova přestává být vnímána jako benefit, ale prakticky se stává nutností, ke které zaměstnavatelé přistupují, pokud to povaha práce připouští

Daňové aspekty práce z domova, řeší příspěvek Koordinačního výboru Komory daňových poradců (KOOV číslo 546/26.06.19). Podle zákoníku práce lze závislou práci vykonávat nejen na pracovišti zaměstnavatele, ale i na jiném dohodnutém místě, tedy i v místě bydliště zaměstnance. Tato změna místa výkonu práce vyžaduje dohodu obou stran, resp. zaměstnavatel práci z domova nemůže nařídit. Ze současné právní úpravy a při splnění všech zákonných podmínek daných zákoníkem práce je zaměstnavatel povinen hradit zaměstnanci náklady, které mu při výkonu práce prokazatelně vzniknou. Pro zaměstnavatele jsou tyto náklady daňově uznatelné. Na straně zaměstnance nevzniká zdanitelný příjem ze závislé činnosti a náhrada není ani předmětem pojistného na sociální a zdravotní pojištění.

- Výše nákladů za opotřebení majetku – zaměstnanec je povinen ji prokázat. Náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce mohou být stanoveny paušální částkou. Tyto výdaje se za prokázané považují do výše paušálu uvedeného v kolektivní smlouvě nebo ve vnitřním předpise zaměstnavatele, za předpokladu, že výše paušálu byla zaměstnavatelem prokazatelně stanovena na základě kalkulace skutečných výdajů.
- Výdaje na spotřebu elektrické energie, vody, plynu a vytápění - tyto náklady, na rozdíl od náhrad za opotřebení majetku, není přípustné paušalizovat, ani je vyčísřit znaleckým posudkem. Zaměstnanec může požadovat po zaměstnavateli úhradu poměrné části těchto výdajů. Poměrná část se stanoví na základě zvoleného

kritéria, např. poměr podlahové plochy v místnosti, ve které zaměstnanec vykonává výkon práce k celkové podlahové ploše rodinného domu nebo bytu.

- ▶ Výdaje na telefon – pokud zaměstnanec nemá služební telefon, je nutné vedení podrobné evidence všech hovorů v rámci výkonu práce (výpis všech uskutečněných hovorů). Nebo porovnáním úhrady výdajů za telefon za jiné srovnatelné období před zahájením práce z domova, nutné je ale zohlednit případné úpravy ceny a poplatků poskytovatele těchto služeb.
- ▶ Kompenzace nákladů na připojení k internetu – výpočet kompenzace nákladů by měl být opřen o skutečnou míru využití internetu pro závislou práci z domova a případné soukromé využití zaměstnancem.
- ▶ Příspěvek na stravování – za situace, kdy zaměstnanec pracuje v režimu § 317 zákoníku práce, tzn. nepracuje na pracovišti zaměstnavatele, ale podle dohodnutých podmínek pro něj vykonává sjednanou práci v pracovní době, kterou si sám rozvrhuje, je rozhodující, zda lze v těchto případech stanovit směnu, kterou se podle § 78 odst. 1 písm. c) zákoníku práce rozumí část týdenní pracovní doby bez práce přesčas, kterou je zaměstnanec povinen na základě předem stanoveného rozvrhu pracovních směn odpracovat. Pokud lze stanovit směnu v souladu se zákoníkem práce a příspěvek na stravování naplní podmínky § 24 odst. 2 písm. j) bodu 4 zákona od daně z příjmů, lze náklad u zaměstnavatele považovat za daňově uznatelný.

Doporučujeme Vám, abyste stanovili podmínky pro výkon práce z domova ve své vnitřní směrnici, kde budou upřesněny informace zejména o rozvržení pracovní doby a její evidence, způsobu dosahu zaměstnance, způsobu kontroly zaměstnance při výkonu práce z domova, pravidla bezpečnosti práce a ochrana zdraví při práci, úhrada nákladů, které zaměstnanci vzniknou při práci z domova a způsob komunikace mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.

Monika Mikulová

monika.mikulova@bdo.cz

ÚLOHA ČLENŮ STATUTÁRNÍHO ORGÁNU V DOBĚ POZNAMENANÉ COVID-19

Snad každý člen statutárního orgánu obchodní společnost si je vědom skutečnosti, že je povinen jednat s péčí řádného hospodáře. Tedy činit veškeré kroky dovnitř i vně společnosti pečlivě, s potřebnými znalostmi, loajálně vůči obchodní společnosti a v jejím obhajitelném zájmu.

Co to však konkrétně znamená pro osoby nacházející se ve vedení obchodních společností poznamenaných COVID-19 a zejména opatřeními reagujícími na nastalou situaci? Pojďme si pojmenovat několik zásadních úkolů, které by si měl každý člen statutárního orgánu splnit, aby si dostal svým povinností a naplnil požadavky na něj kladené oním pravidlem péče řádného hospodáře.

Stát, vědom si dopadů této krize na podnikatele, přichází s celou řadou opatření, jejichž účelem je zmírnit následky způsobené COVID-19 a přizpůsobit podnikatelské prostředí tak, aby ti nejohroženější byli schopni tuto krizi ustát a nastartovat své podnikání bezprostředně poté, co dopady této krize odezní. Do jaké míry je stát v této politice úspěšný je otázkou pro jinou diskusi. V tomto článku se zaměřujeme na aktuální témata, na něž by se měl každý člen statutárního orgánu v této době soustředit.

Nároky společnosti jakožto zaměstnavatele (program Antivirus): jako členové statutárního orgánu společnosti, která vystupuje jako

zaměstnavatel, byste se měli zorientovat v programu Antivirus a ve smyslu zásady péče řádného hospodáře si požádat o příslušný příspěvek. Podrobnosti jsou uvedeny v [článku](#) naší spolupracující advokátní kanceláře Šmatlák Legal.

Daňové úlevy (Liberační balíčky): dále byste se měli zaměřit na možné daňové úlevy. O této problematice se zmiňuje Vít Krivánek ve svém článku [Daňové úlevy v souvislosti s koronavirem](#).

Finanční podpora (např. Covid II, podpora pro větší společnosti prostřednictvím EGAP): rovněž byste se měli zjistit dostupné varianty finanční podpory státu. Komplexní výčet jednotlivých možností sledují ve svém [článku](#) kolegové Vladimír Veleba a Stanislav Klika. Například Českomoravská záruční a rozvojová banka připravila program pro malé a střední podnikatele, který spočívá v poskytnutí záruky za jejich úvěry ve výši od 500 tisíc do 15 milionů korun. V současnosti došlo již ke dvěma vlnám těchto programů (nazvané jako COVID I a COVID II), přičemž v nejbližší době by se mělo přistoupit k otevření 2. kola programu COVID II.

Odklad nájemného (návrh zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na nájemce prostor sloužících podnikání): Poslanecká sněmovna schválila návrhy zákonů, kterými má dojít k „odkladu“ nájemného. Prakticky by to znamenalo, že pronajímatel nebude moci ukončit smlouvu jen z toho důvodu, že nájemce neplatí nájemné včas. Balíček zákonů by se měl vztahovat jak na prostory určené k podnikání, tak na byty. Pokud bude návrh zákona odsouhlasen senátem v současné podobě, bude to znamenat, že nájemné sice bude možné zaplatit později, avšak bude u něj docházet ke vzniku úroku. Více informací můžete najít v našich [článcích zde](#).

Odklad splátek úvěrů (návrh zákona o některých opatřeních v oblasti spláčení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19): v současné době bude senát projednávat návrh zákona, který by měl umožnit (nejen) obchodním společnostem požádat si o odklad splátek úvěru. Návrh počítá s pozastavením spláčení hypoték, spotřebitelských úvěrů i úvěrů podnikatelů na 3 měsíce nebo 6 měsíců. Podnikatelům fyzickým osobám se odkládá splátka jak jistiny, tak úroku. Právníkům osobám se odkládá pouze spláčení jistiny, úroky musí platit.

Test insolvence (novela insolvenčního zákona): poslanecká sněmovna zároveň schválila návrh zákona, který by ulehčil podnikatelům v případě insolvence a poskytl jim čas na obnovení provozu. Pokud zákon bude schválen v předložené podobě, bude to pro člena statutárního orgánu znamenat, že nebude muset bezprostředně podat insolvenční návrh, pokud se společnost ocitla v úpadku. V podrobnostech jsme o tomto pojednali [zde](#).

Náhrada škody: krizový zákon zakládá odpovědnost státu za škodu způsobenou v souvislosti s krizovými opatřeními. Ačkoliv v současnosti nelze předjímat, jak se stát k právnímu výkladu těchto zákonných ustanovení postaví, je více než vhodné dokumentovat vzniklé škody pro případ, že by je bylo možné v budoucnu uplatnit. V podrobnostech jsme o tomto psali [zde](#).

Ačkoliv si uvědomujeme širokou škálu povinností a problémů, se kterou se musí obchodní společnosti v tomto mimořádném období potýkat, stále Vám doporučujeme sledovat aktuální vývoj situace. Mnohá opatření, včetně zmíněných návrhů zákonů, jsou projednávána ve zrychleném procesu, a tak mohou svým adresátům zakládat práva a povinnost již v následujících dnech.

Lukáš Regec

lukas.regec@smatlak.cz

FINANČNÍ PODPORA STÁTU V SOUVISLOSTI S KORONAVIREM COVID-19

C Současná situace dopadá na všechny firmy a podnikatele. Na základě svých analýz vláda slibuje přímou pomoc ve výši zhruba 100 miliard korun a na zárukách dalších 900 miliard korun. Jakou konkrétní podporu můžete využít už nyní?

1. Přímá podpora COVID

Jedním z nástrojů na podporu české ekonomiky v souvislosti s pandemií je přímá podpora v podobě programů COVID. Prostřednictvím ČMZRB (Českomoravská záruční a rozvojová banka) byl poskytován bezúročný úvěr COVID I. Tato podpora však skončila, protože došlo k vyčerpání prostředků a nahradil ji program COVID II.

Program COVID II opět zajišťuje ČMZRB a spočívá v 80% bankovní záruce a následně v možném příspěvku na úroky, které byly zaplacený v souvislosti se zajištěným úvěrem. Předmětem záruky jsou úvěry sloužící k překlenutí krizové ekonomické situace a jsou použity ke krytí provozních nákladů (např. mzdy, energie, nájemné apod.). Vzhledem k enormnímu zájmu o podporu COVID II bylo první kolo přijímání přihlášek již uzavřeno. Zájem o podporu byl tak velký, že během 3 hodin byl uzavřen, protože byl vyčerpán limit na první kolo, tedy 1,5 mld. Kč. Tentýž den došlo k navýšení limitu a znovu k otevření přijímání přihlášek, přičemž druhý den bylo 1. kolo definitivně uzavřeno. Další osud programu COVID II není zatím znám a případně další kolo bude vyhlášeno na základě rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO). Nicméně tendencí státu je podpora ekonomických subjektů v překlenutí této nelehké situace a můžeme předpokládat, že jeho podpora bude i nadále pokračovat. Očekáváme, že budou vypsána další kola pro COVID II nebo bude vyhlášen jiný program s obdobnými podmínkami, který se bude vztahovat i na provozovny v Praze nebo na velké podniky. Dle slov ministra průmyslu a obchodu bude v době kolo Velikonoc pro Prahu vypsán program COVID s podporou ve výši 4-5 mld. Kč.

Máte-li zájem o státní podporu a nestihli jste zažádat o bezúročný úvěr COVID I nebo o bankovní záruku s příspěvkem na zaplacené úroky, doporučujeme vám, abyste si již nyní připravili na možné podání žádosti a s tím související nezbytné dokumenty, protože lze předpokládat, že obsahově budou podobné ne-li stejné a velký zájem opět povede k rychlému uzavření přijímání žádostí.

Jak se tedy připravit? Budeme-li však vycházet z předchozích programů, tak v prvé řadě zkontrolujte, zda splňujete podmínky pro získání podpory. Jedná se např. o podmínku velikosti podniku, předmět podnikání, účel a místo využití peněžních prostředků z úvěru atd. Dále zkontrolujte, zda na váš majetek není uvalena exekuce nebo zda nemáte nedoplatky vůči státním institucím jako jsou např. finanční úřady, zdravotní pojišťovny, správy sociálního zabezpečení, celní úřady a další. Pokud evidujete nedoplatky a finanční situace vám je nedovolí uhradit, tak zažádejte o posečkání platby nebo o splátkový kalendář. V případě kladného vyřízení žádosti se nedoplatky považují za vypořádané a podmínka bezdlužnosti vůči státním institucím je splněna. Jednou z podmínek je také neevidování nedoplatek z titulu mzdových nároků vašich zaměstnanců. Nedoplatky z mezd nebo vůči státním institucím nejsou překážkou pro získání podpory pouze v případě, že vznikly po 1. března 2020 z důvodů potíží vzniklých v souvislosti se šířením koronaviru.

Pro některé subjekty může být omezující, že v minulosti čerpaly podporu podléhající podmínce de minimis, protože podpora COVID je vyplácena z těchto prostředků a její maximální částka nesmí překročit 200 000 EUR za tříleté období (současné a dvě předcházející účetní

období).

Pro případ, že MPO vypíše další kolo, tak mějte již předschválený úvěr, u kterého je vyžadována bankovní záruka COVID II. Současně vyplňte žádost a ostatní přílohy, které jsou na webových stránkách ČMZRB. Pokud je nepoužijete v rámci COVID II, tak se mohou hodit v rámci jiného programu COVID, protože požadované informace mohou být obdobné.

Podmínky podpory COVID II naleznete na webových stránkách ČMZRB, ale i na našich webových stránkách a v případě potřeby jsme Vám k dispozici ke konzultaci postupu nebo zda splňujete podmínky pro čerpání podpory.

2. Opatření v oblasti splácení úvěrů

Právě projednávaný zákon by měl umožnit odklad splátek úvěrů o 3 nebo 6 měsíců, přičemž odklad není plošný a je tedy potřeba o něj požádat.

Zákon se vztahuje na úvěry, které byly sjednány a čerpány před 26. březnem 2020. Jedná se o úvěry zajištěné nemovitou věcí, věcným právem k nemovité věci nebo účelově určené úvěry vztahující se k nemovitostem.

Zákon se nevztahuje na úvěry, u kterých byl dlužník k 26. březnu 2020 v prodlení s plněním déle než 30 dnů, dále na kontokorentní úvěry, na úvěry určené k obchodování s investičními nástroji, na úvěry kde dlužníkem je penzijní společnost či na úvěry na nájem věci nebo leasing, u nichž není sjednána povinnost koupě předmětu smlouvy nebo jiná možnost nabytí vlastnického práva po uplynutí určité doby. Taktéž se zákon nevztahuje na odloženou platbu či finanční záruku aj. Úvěrové splátky je možné odložit až na půl roku, a to do 31. října 2020. Pokud ale dlužník nechce využít tento šestiměsíční odklad, může požádat o tříměsíční odklad, a to do 31. července 2020. Odklad splátek začne platit následující měsíc po zaslání oznámení dlužníka věřiteli. Doba trvání úvěru se tímto úkonem prodlužuje o dobu odkladu splátek. Po dobu odkladu splátek má věřitel nárok na úrok. Pokud je dlužníkem podnikatel, je úrok ve výši v jaké byl sjednán. Pokud se jedná o spotřebitelské úvěry, je úrok maximálně ve výši repo sazby dle ČNB zvýšený o 8 procentních bodů.

Svoje rozhodnutí o odkladu splátek by měl dlužník oznámit věřiteli písemně nebo jiným způsobem, který věřitel určí pro účely tohoto oznámení. Tento způsob oznámení by měl být snadně přístupný s využitím prostředků na dálku. Pokud věřitel takový způsob nezpřístupní, je možné učinit oznámení jakýmkoliv způsobem, při kterém má dlužník záznam o tom, že oznámení věřiteli učinil. Oznámení by mělo obsahovat označení dlužníka, prohlášení, že dlužník chce využít odkladu splátek z důvodu negativního ekonomického dopadu pandemie COVID-19 vůči své osobě a označení úvěru. Má-li dlužník vůči věřiteli více úvěrů, neuvádí dlužník označení všech úvěrů. Oznámení se tak bude vztahovat na všechny úvěry mezi nimi. Věřitel potvrdí dlužníkovi přijetí oznámení o odkladu splátek. Sdělí mu den počátku a konce odkladu splátek a informaci o výši, počtu a četnosti plateb, které má dlužník provést po skončení doby odkladu. Nesplňuje-li oznámení požadavky, vyzve věřitel dlužníka k odstranění vad tohoto oznámení.

Žádost o odklad splátek je bezplatná. Do 31. října 2020 nevzniká věřiteli právo na platby sjednané nebo stanovené pro případ prodlení plateb vyplývajících ze smlouvy o úvěru. To ale neplatí pro právnické osoby. Právnické osoby nemohou po dobu odkladu splátek nakládat s majetkem, který by mohl sloužit k uspokojení věřitele.

3. Kurzarbeit a program Antivirus jako podpora od státu formou kompenzací vyplacených mezd

Dne 31. března 2020 bylo na základě § 120 zákona č. 435/2004

Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů Vládou ČR schváleno usnesení č. 353 Cílený program k podpoře zaměstnanosti nazvaný „Antivirus“ (dále jen „Program Antivirus“). Hlavním cílem tohoto programu je pomoc firmám ochránit pracovní místa, omezit propouštění zaměstnanců a zmírnit tak negativní dopady celosvětového šíření onemocnění COVID-19.

Antivirus je určen všem zaměstnavatelům, jejichž mzdové prostředky nejsou kryty veřejnými rozpočty. Program je realizován Úřadem práce České republiky a podstatou tohoto programu je částečná kompenzace celkových vyplacených náhrad mezd, které náleží zaměstnancům za dobu překážek v práci v období od 12. března do 30. dubna 2020. Program Antivirus reaguje na situaci, kdy vznikají překážky na straně zaměstnance (nařízení karantény, péče o dítě), nebo na straně zaměstnavatele (nařízení o uzavření nebo omezení provozu, omezení dodávek, odbytu, chybějící zaměstnanci na pracovišti, apod.). Program Antivirus rozeznává dva režimy (režim A, režim B), které se od sebe liší důvodem vzniku překážky, která má vliv na výši poskytovaného příspěvku.

► **Režim A – Nucené omezení provozu a karanténa** – tento režim se týká uzavření či omezení provozu na základě krizového opatření či nařízení karantény příslušným úřadem (Vládou ČR, Ministerstvem zdravotnictví, ...). Výše příspěvku v režimu A činí 80% náhrady mzdy. Do režimu A patří tyto situace:

- **Nařízena karanténa zaměstnanci** – zaměstnanec nepracuje, protože mu byla nařízena karanténa. Jedná se tak o důležitou osobní překážku na straně zaměstnance. Je to stejný případ jako v případě dočasné pracovní neschopnosti, kdy zaměstnanec pobírá náhradu mzdy ve výši 60% průměrného redukovaného výdělku, kterou po dobu 14 dnů vyplácí zaměstnavatel.
- **Uzavření provozu a nemožnost přidělovat zaměstnancům práci v souvislosti s vydáním krizového opatření příslušnými úřady** – jedná se o případ, kdy je zaměstnavateli nařízeno uzavření či omezení provozu na základě usnesení vlády o přijetí krizových opatření nebo na základě mimořádných opatření orgánů ochrany pro veřejné zdraví. Pokud v takovém případě zaměstnavatel musel uzavřít nebo omezit svůj provoz a činnost, jedná se o jinou překážku na straně zaměstnavatele a je povinen zaměstnancům vyplácet náhradu mzdy ve výši 100% průměrného výdělku zaměstnance po celou dobu trvání překážky.

► **Režim B – Související hospodářské potíže** – tento režim se vztahuje na překážky ze strany zaměstnavatele, které vznikají v důsledku souvisejících hospodářských potíží vzniklých šířením koronaviru COVID-19. **Výše příspěvku v režimu B činí 60% náhrady mzdy.**

- Jedná se o hlavně o případy, kdy zaměstnavatel nemůže zaměstnancům přidělovat práci, jelikož významná část zaměstnanců mu chybí ať už z důvodu karantény či OČR, nebo je nucen omezit provoz z důvodu poklesu vstupních dodávek (surovin, polotovarů, služeb,...) anebo se mu snížila poptávka po jeho výrobcích či službách. Zaměstnanec je v tomto případě vyplácena náhrada mzdy ve výši 60-100% průměrného výdělku dle uvedení ve **vnitřním předpise (směrnici) zaměstnavatele. S vnitřním předpisem je nutné zaměstnance seznámit a toto seznámení prokázat podpisem směrnice, nebo může být k dispozici jiný prokazatelný způsob o informování zaměstnanců.** Lze využít např. podpisové archy s vazbou na směrnici, prokazatelné zoselání e-mailem, zveřejnění na intranetu či na jiném dostupném místě (nástěnka u terminálu pro evidenci pracovní doby). V každém případě je nutné při kontrole Inspektorátem bezpečnosti práce dokázat, že zaměstnanci byli o této směrnici informováni.

Program Antivirus má dva kroky. První byl spuštěn dne 6. dubna 2020, kdy bylo umožněno vyplnit první část žádosti (registrace, identifikace). Druhá část, kde bude probíhat **samotné vyčíslení nároku**

na podporu, bude spuštěna od 9. dubna 2020, přičemž žádost bude možné podat až po vyplacení mezd. Zaměstnavatel je povinen vyčíslení nároku (vyúčtování) doručit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí vykazovaného měsíčního období. Druhá část bude taktéž probíhat přes portál Úřadu práce.

4. Úlevy a náhrady pro OSVČ

Omezení, která nařídila vláda resp. ministerstvo zdravotnictví, se přímo nebo nepřímo dotkla velké části OSVČ. Vzhledem k tomu, že OSVČ jsou důležitou součástí české ekonomiky, stát se snaží těmto subjektům pomoci v překlenutí nelehkého období. Pomoc spočívá v peněžní, ale i nepeněžní podobě. Pojďme se tedy podívat, jaké úlevy a náhrady se vztahují na OSVČ.

► Odpuštění pojistného na SP a ZP

Všem OSVČ jsou odpuštěny odvody na sociálním (důchodovém) a zdravotním pojištění za období březen až srpen 2020 a to bez ohledu na to zda vykonává hlavní nebo vedlejší činnost. Odvody jsou odpuštěny ve výši minimálních záloh (pro rok 2020: SP 2 544 Kč + ZP 2 352 Kč). Tato výše pojistného se nebude hradit, ani v rámci ročního vyúčtování v Přehledu. Vzniká zde tedy podpora v podobě neuhrazeného pojistného a její celková výše může být až 29 376 Kč. **Pro OSVČ, které platí minimální zálohy, to znamená, že nic neplatí. Pro OSVČ, které platí zálohy vyšší jak minimální, to znamená, že pojistné do výše minimální zálohy také neplatí.** Je na rozhodnutí OSVČ, zda rozdíl, o který záloha na pojistné převyšuje minimální částku, zaplatí v jednotlivých měsících nebo jej neuhradí a o to bude mít eventuálně větší nedoplatek na pojistném při ročním vyúčtování. V případě, že OSVČ zvolí druhou variantu, tak mu nevzniká sankce z neuhrazeného rozdílu. Prakticky to znamená, že nemusíte platit v období březen až srpen 2020 žádnou zálohu na zdravotní a sociální pojištění.

Pakliže jste zaplatili zálohu za březen, tak nemusíte mít obavy, že jste ji zaplatili zbytečně. Zaplacená částka bude využita na pojistné za září 2020. Přesto, že jsou odvody na důchodové pojištění odpuštěny, tak se na období březen až srpen 2020 pohlíží jako na uhrazené a započítává se do období pro důchodové nároky.

Jediným povinným odvodem zůstává platba nemocenského pojištění u dobrovolně pojištěných OSVČ.

► Dotace na ošetřování člena rodiny (OČR)

Po dobu mimořádného opatření může **OSVČ žádat o dotaci ve výši 424 Kč za každý den OČR.** Na dotaci má nárok OSVČ pečující o dítě mladší 13 let, které nemůže navštěvovat školu nebo jiné dětské zařízení z důvodu jejich uzavření v souvislosti s koronavirem. Dotaci může také čerpat OSVČ, která pečuje o člena domácnosti, který se neobejde bez pomoci a stanoví to lékař. O dotaci se **žádá za každý kalendářní měsíc zvlášť** a žádost, kterou naleznete [ZDE](#), je nutné vyplnit na stránkách MPO. Vyplněná žádost se podává na MPO prostřednictvím datové schránky, e-mailem s elektronickým podpisem nebo poštou, kdy žadatel zašle podepsané originály.

Žadatel o dotaci musí splňovat tyto podmínky:

- Při podání dotace a po celou dobu čerpání dotace je OSVČ na hlavní činnost a v důsledku péče o člena rodiny nemohl tuto činnost vykonávat,
- Jedná se o malého nebo středního podnikatele,
- Je registrován jako poplatník daně z příjmů na finančním úřadě,
- Nemá žádné nedoplatky vůči vybraným státním institucím (např. FÚ, ČSSZ, zdravotní pojišťovny atd.).

► Kompenzační bonus

Tento týden Poslanecká sněmovna schválila tolik **diskutovaný kompenzační bonus**. Původní návrh byl rozšířen a výsledkem jednání parlamentu ze dne 7. dubna 2020 je, že více živnostníků dosáhne na tento bonus. Kompenzační bonus je určen pro OSVČ, která vykonává činnost jako hlavní nebo jako činnost vedlejší z důvodu:

- pobírání invalidního nebo starobního důchodu,
- nároku na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství,
- soustavné přípravy na budoucí povolání (studium do 26 let).

O kompenzační bonus může žádat OSVČ, která v důsledku ohrožení zdraví nebo krizových opatření nemohla zcela nebo z části vykonávat svoji činnost v obvyklém rozsahu z důvodu:

- uzavření provozovny nebo omezení jejího provozu,
- karantény OSVČ nebo jeho zaměstnance,
- péče o dítě nebo péči o dítě v případě jeho zaměstnance,
- omezení poptávky po jeho výrobcích nebo službách,
- omezení nebo ukončení dodávek nebo služeb potřebných pro výkon činnosti.

Výše kompenzačního bonusu je stanovena na **500 Kč za každý den bonusového období, který je od 12. března do 30. dubna 2020. Celkem tedy OSVČ může získat podporu až 25 000 Kč.** Tento bonus je od daně osvobozen a jeho výše je tedy konečná.

O kompenzační bonus se bude žádat u místně příslušného finančního úřadu pro správu daně z příjmů daňového subjektu. Žádost musí kromě obecných informací obsahovat také čestné prohlášení o splnění podmínek pro vznik nároku na bonus a bankovní účet, kam má být částka vyplacena. Žádost o bonus lze podat standardními způsoby a v tomto případě i prostřednictvím e-mailu bez elektronického podpisu. Pokud se rozhodnete pro e-mail, tak vlastnoručně podepsanou žádost vyfotíte nebo naskenujete a pošlete jako přílohu.

► Ostatní možnosti

Na OSVČ se vztahují také další úlevy a podpory, které jsou popsány v jiných našich článcích. Jedná se např. o tzv. liberační daňové balíčky, program Antivirus (pro OSVČ, kteří zaměstnávají pracovníky), odklad nájemného, zastavení splácení úvěrů a hypoték nebo program COVID.

Jindřich Novák, Zdeněk Hromek, Ludmila Blahová, Roman Kytlica, Hana Němcová

jindrich.novak@bdo.cz, zdenek.hromek@bdo.cz, ludmila.blahova@bdo.cz, roman.kytlica@bdo.cz, hana.nemcova@bdo.cz

STRUČNÝ PŘEHLED DAŇOVÝCH ÚLEV

Níže uvedené daňové úlevy, které k dnešnímu dni Ministerstvo financí ČR a Parlament ČR vydaly, sledují jediný cíl - podpořit cash-flow daňových subjektů.

Na následujících řádcích se je pokusím systematicky zrekapitulovat. Nad rámec těchto opatření můžete za účelem odstranění tvrdosti sankcí vznikajících s pozdní úhradou daně, nebo pozdním podáním přiznání/kontrolního hlášení, využít např. žádosti o prominutí či posečkání. Dle veřejného příslibu ministryně financí se k těmto žádostem krizí postižených subjektů budou finanční úřady stavět vstřícně.

Daň z příjmů

► Ochranná doba pro podání daňových přiznání k dani z příjmů

bez sankce do 1. 7. 2020

- Předně upozorňuji, že se toto opatření týká pouze daňových přiznání k dani z příjmů fyzických a právnických osob. V žádném případě opatření nedopadá na daňová přiznání k dani z přidané hodnoty, ani na vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti vybité srážkou formou zálohy.
- V případě podání daňového přiznání a úhrady daně do 1. 7. 2020 nevnikne daňovým subjektům povinnost hradit úrok z prodlení a pokutu za opožděně podané daňové přiznání.
- Přehledy OSVČ bude v návaznosti na toto opatření možné podat do 3. srpna 2020.

► Prominutí červnové zálohy na daň z příjmů fyzických a právnických osob

- Platí pouze pro subjekty se zdaňovacím obdobím kalendářní rok.
- Zálohu nebudou muset plátcí vůbec hradit.
- Podnikatelé s hospodářským rokem mohou požádat o odpuštění zálohy na daň z příjmů formou individuální žádosti.

► Možnost uplatnění ztráty za rok 2020 zpětně v letech 2018 a 2019

- Všem subjektům, které za zdaňovací období roku 2020 skončí ve ztrátě, bude umožněno tuto ztrátu uplatnit ve výsledcích za roky 2018 a 2019 zpětně (formou dodatečného daňového přiznání za příslušná období).
- V praxi to bude znamenat, že podnikatelům, kteří v letech 2018 a 2019 vykazali zdanitelný zisk, bude část této daně vrácena.

Daň z přidané hodnoty

- Plátcí DPH, kteří bezúplatně dodávají ochranné prostředky nebo materiál, který je na výrobu těchto prostředků použit, nejsou povinni z tohoto dodání odvádět DPH.
 - Platí jak pro případ, kdy plátce DPH daruje ochranné prostředky přímo konečnému odběrateli, tak pro případ, kdy je plátcem DPH dodáván materiál použitý pro výrobu těchto prostředků jinému plátcí DPH.
 - Prominutí odvádět DPH se vztahuje na roušky, respirátory a další ochranné prostředky, ale i testovací soupravy nebo přístroje a nástroje používané k diagnostice COVID-19. Jejich seznam je výslovně vymezen v Rozhodnutí ministryně financí ČR, a zveřejněn ve Finančním zpravodaji 6/2020.
 - Opatření platí ode dne 12. března 2020 po celou dobu trvání nouzového stavu.
 - Nárok na odpočet zůstává zachován.
- Prominutí pokuty za opožděně podání daňového přiznání k DPH
 - Podnikatelům, kterým byla alespoň částečně prominuta pokuta za nepodání kontrolního hlášení dle § 101h odst. 1) písm. b), c) nebo d) – tzn. pokuty 10, 30 nebo 50 tis. Kč, bude automaticky prominuta sankce za pozdní podání daňového přiznání k DPH za období, které se zcela nebo zčásti shoduje s obdobím, za které bylo opožděně podáno dané kontrolní hlášení.
 - Podmínkou prominutí je podání daňového přiznání k DPH nejpozději v den podání kontrolního hlášení.
 - Opatření směřuje na ty případy, kdy z důvodu dopadů epidemie nejsou plátcí DPH schopni zpracovat a podat svá daňová přiznání a kontrolní hlášení včas.
 - Prominutí se netýká úroku z prodlení za pozdní úhradu DPH. O prominutí je nutné individuálně požádat.
 - Současně se automaticky promijí pokuta za pozdní podání přiznání k DPH v případě, že správce daně byl jen částečně vyhověl žádosti o prominutí úroku z prodlení související s pozdní úhradou této daně z přidané hodnoty. Bez podání žádosti o prominutí úroku k prominutí pokuty nedojde.
- Prominutí pokuty za pozdní podání kontrolního hlášení
 - Do hodnoty 1 000 Kč bude pokuta bez dalšího automaticky prominuta, pakliže vznikla v období od 1. 3. do 31. 7. 2020.
 - Ostatní pokuty (deset až padesát tisíc korun) budou promíjeny na základě individuální žádosti poplatníka. Opět lze

z dosavadního vyjádření Ministerstva financí ČR předpokládat, že správce daně v případech souvisejících s epidemií koronaviru žádostem vyhová.

EET

- ▶ Pozastavení povinnosti elektronicky evidovat tržby
 - Platí pro subjekty spadající do všech fází EET.
 - Pozastavení evidence platí po dobu stavu nouze a následujících třech měsíců.

Prominutí příslušenství daně

- ▶ Vstřícný přístup správců daně k žádostem o prominutí či posečkání daně a jeho příslušenství
 - Jak jsem v úvodu zmínil, správci daně budou naše žádosti posuzovat vstřícněji než obvykle. I tak však bude na nás, abychom prokázali negativní dopad mimořádných opatření do našeho podnikání. Pokud se nám to podaří, správce daně by měl žádosti vyhovět.
- ▶ **Prominutí sankcí při pozdní úhradě daně**
 - Týká se prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky.
 - Při prokázání souvislosti mezi virovou epidemií a pozdní úhradou daňové povinnosti, budou oba typy úroků v plné výši prominuty. K prominutí je zapotřebí podat oficiální žádost příslušnému správci daně.
- ▶ **Prominutí správních poplatků u žádostí o prominutí, žádostí o posečkání a dalších žádostí**
 - Všechny žádosti o prominutí příslušenství daně, stejně tak žádosti o posečkání podané do 31. 7. 2020 nebudou podléhat správnímu poplatku (jedná se o částky ve výši 400 Kč a 1 000 Kč)
 - Daňové subjekty tak budou moci žádat zcela bezplatně.
 - Rovněž se nebude hradit poplatek u žádosti o vrácení daní

při dovozu nebo o prominutí celního nedoplatku podle čl. 116 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, také u žádosti o povolení úlevy na dani nebo cla podle čl. 110 a 112 celního kodexu Unie. Pro obě žádosti platí, že se poplatek promíjí, pokud budou podány do dne 31. 7. 2020.

Silniční daň

- ▶ Zálohy na silniční dani splatné do 15. 4. 2020 a do 15. 7. 2020 lze uhradit bez sankce až do 15. 10. 2020
 - Fakticky dochází k posunutí lhůty pro zaplacení dvou záloh na silniční dani (spatnou do 15. 4. 2020 a do 15. 7. 2020) bez sankce v podobě úroku z prodlení
 - Podmínkou je, aby byly obě zálohy uhrazeny nejpozději dne 15. 10. 2020. Pokud daňový subjekt uhradí zálohy po tomto datu, automatické prominutí úroku z prodlení se nepoužije. Úrok z prodlení vznikne, a to zpětně ode dne 15. 4., resp. dne 15. 7. 2020.

Daň z nabytí nemovitých věcí

- ▶ Prominutí pokuty za pozdě podané daňové přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí nebo za pozdě uhrazenou daň
 - Týká se všech daňových přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí se lhůtou podání v termínu od 31. 3. do 31. 7. 2020.
 - Daňové přiznání bude bez sankce možné podat do 31. 8. 2020.
 - Pokud bude daň z nemovitých věcí uhrazena rovněž do 31. 8. 2020, dojde k prominutí úroku z prodlení. V praxi to bude znamenat možnost uhradit daň se zpožděním několika měsíců.

Vít Krivánek
vit.krivanek@bdo.cz